

Medzinárodná investičná arbitráž vo vybraných členských štátoch EÚ

Abstrakt

Táto dizertačná práca opisuje a analyzuje stav medzinárodných investičných arbitráží proti vybraným ČŠ EÚ: Slovenskej republika, Českej republike, Poľsku, Maďarsku a Rumunsku. Cieľom je získať prehľad o aktuálnom stave prebiehajúcich aj ukončených arbitráží, o pozadí sporu a jeho príčinách, žalovaných/zistených porušeníach BIT, žalovaných/pridelených odškodneniach a o výsledku sporu (vrátane zrušovacích konaní a prípadne konania pred SD EÚ), ako aj o zúžitkovaní skúseností z arbitráží v ďalšej praxi, či už rokovania BITs alebo v arbitrážach. Prvá kapitola stručne vysvetľuje, čo je medzinárodná arbitráž a krátko definuje vybrané arbitráže pravidlá. Ďalej kapitola vysvetľuje, čo sú medzinárodné investičné dohody, čo je ich účelom a aký majú zvyčajný obsah. Následne je krátko priblížený obsah moderných investičných dohôd. Kapitola ďalej stručne pripomína samotný prístupový proces SR do EÚ, analyzuje princíp prednosti práva EÚ nielen pred národným, ale aj medzinárodným právom, definuje argumentačnú líniu tzv. intra EU BIT námietky Slovenskej republiky v investičných arbitrážach, krátku analýzu rozsudku SD EÚ Achmea proti SR a jeho dôsledky vrátane ukončenie tzv. intra EU BITs. Na konci je len pre odlišenie uvedená pozícia Slovenskej republiky v konaní CETA 1/17 a tiež informácia o prebiehajúcich prácach na budúcej úprave cezhraničných investícií v EÚ. V tejto kapitole je tiež stručná zmienka o rozsudku Komstroy a ukončeníu procesu modernizácie ECT. V druhej (hlavnej) kapitole je chronologicky stručne opísaná a analyzovaná každá investičná arbitráž, podľa verejne dostupných informácií., a to postupne proti Slovenskej republike, Českej republike, Poľsku, Maďarsku a Rumunsku. Ide obsahovo o najširšiu kapitolu, ktorá pri všetkých verejne známych arbitrážach v dostupnej miere stručne približuje pozadie sporu, príslušnú investičnú dohodu a žalované/priznané ustanovenia, žalovanú/pridelenú kompenzáciu výsledok sporu a prípadné ďalšie preskúmanie arbitrážneho rozsudku v konaní ICSID o zrušení/v preskúmaní súdom/v konaní pred SD EÚ. V prípade, že ide o významnejší spor, arbitráž je hlbšie analyzovaná. V tretej - hodnotiacej kapitole sú jednotlivé arbitráže zadelené do kategórií podľa príčiny/pozadia sporu: (i) arbitráže zo zmeny legislatívy, (ii) arbitráže súvisiace so vstupom do EÚ, (iii) arbitráže s privatizačným pozadím a (iv) najširšia kategória - arbitráže z individuálnych rozhodnutí/úkonov – tu sú zaradené spory zo súdnych konaní (najmä konkurzy, zabavenie majetku, trestné stíhanie), rozhodnutí správnych orgánov (odňatie licencie, nevydanie licencie) a zo zmluvných nárokov (vypovedanie zmluvy, neuzavretie zmluvy). Nakoniec sú krátko opísané praktické skúsenosti ČŠ z arbitráží, a to k vypracovaniu model BITs, k rokovaniu BITs a prevencii a manažmentu sporov.

Kľúčové slová: medzinárodná investičná arbitráž, medzinárodná investičná dohoda, ISDS, BIT, regulačné právo štátov, intra EU námietka, Achmea v. Slovenská republika